

VERSLAG van de vergadering van de commissies BEM en MME d.d. 9 maart 2009 in het provinciehuis Utrecht

Aanwezig:

H.R.A.L. Klein Kranenburg (voorzitter), R.C. Robbertsen (cvdK), mr. J.H. Ekkers (gedeputeerde), mw. M. Haak-Griffioen (gedeputeerde), drs. W.M. de Jong (gedeputeerde), mw. A.H. Raven, BA (gedeputeerde), mw.drs. F.M. Alsem (VVD), dr. R. Bisschop (SGP), F. Bersch (SP), mw.drs. W.A. Bodewitz (PvdD), drs. W.J. Bos (PvdA), mw. P. Doornenbal-van der Vlist (CDA), C.J.J. van Ee (CDA), ir. N.J.P. Hoefnagels (D66), mw. N.P.B. van 't Hooft (PvdA), ing. D. Kiliç (PvdA), J. Konijnenbelt (CDA), C.J. van Kranenburg (ChristenUnie), mw. D. Lamers-Tiecken (VVD), J.W.R. van Lunteren (VVD), mr.drs. L.W. Nootboom (VVD), drs. B. Nugteren (GroenLinks), mw. A.M.A. Pennarts-Pouw (GroenLinks), ing. R. Roos (Mooi Utrecht), drs. T.G.P.M. Ruijs (CDA), mw. Y. Smit (VVD), mw.drs. J.C.M. Versteeg (D66), drs. R.E. de Vries (D66), G.J. van der Werff (VVD) alsmede mw.drs. H.D.I. Walta-auf 'm Keller (VVD);

Van ambtelijke zijde aanwezig:

Dr. R.J. Poort (adjunctgriffier) en mw. N. Brummer (verslag);

---

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering met een woord van welkom. Met deskundigen zal hedenavond worden gesproken over hun visie op de economische crisis en over de ideeën die zij kunnen aanreiken over hetgeen de provincie kan betekenen om de gevolgen van de crisis te verlichten.

2. Expertmeeting

De voorzitter geeft het woord aan diverse sprekers.

- 2.1 De heer Kortbeek deelt mede dat de presentaties van de **Kamer van Koophandel Midden Nederland en van de Kamer van Koophandel Gooi-, Eem- en Flevoland** zullen worden gecombineerd. Tevens is zojuist het werkdocument uitgereikt. De Kamers van Koophandel zijn ervan overtuigd dat de overheid niet op de stoel van de ondernemer moet gaan zitten. Vooral is gekeken naar het potentieel om economische ontwikkelingen te stimuleren en naar wegen om ondernemers, die in de crisis verzeild raken, te helpen.
- Hij wil een aantal punten noemen:
- a. Het geven van inzicht in de economische ontwikkelingen in de provincie Utrecht. De KvK geeft iedere maand cijfers uit over starters en faillissementen. Driemaandelijks wordt er een conjunctuurenquête gehouden. Hij adviseert de provincie Utrecht om, vergelijkbaar aan hetgeen de provincie Gelderland doet, ramingen van het CPB te vertalen naar de provincie en naar werkgelegenheidscijfers per sector.
  - b. Het verder uitbouwen van de ondersteuning aan ondernemers. De KvK heeft daarvoor reeds een pakket ontwikkeld maar dat kan verder worden uitgebreid met voorlichting. Suggesties zijn:
    - Spreekuren voor ondernemers instellen die met deurwaarders en incassobureaus worden geconfronteerd teneinde hen te helpen, ook om van ondernemers over bv. aansprakelijkheid, positie van schuldeisers e.d. te beantwoorden.
    - Ondersteuning bieden bij financieringsproblemen, bv het verder uitdiepen van een ondernemersplan
    - Ondernemers meer richten op bestaande (starters)regelingen. In Gooi-, Eem- en Flevoland is de starterspas geïntroduceerd. In Gelderland is dat initiatief wat verder uitgewerkt door provincie, KvK en gemeenten. Starters krijgen

een coach en zij worden in een persoonlijk traject geholpen. De kosten van dat initiatief komen uit op ca. € 5,5 miljoen met een doorlooptijd van 4 jaar. Dit project is in 2008 begonnen en is inmiddels behoorlijk succesvol. Hij adviseert de provincie Utrecht het initiatief van Gelderland over te nemen.

- c. Het opstellen van een versnellingsprogramma voor investeringen: Bedrijventerreinen herstructureren, goederentransport, tweede stedelijke gebied herontwikkelen, bereikbaarheid infrastructuur, ondernemersgerichte activiteiten.
- d. Het verkorten van doorlooptijd van procedures en vergunningen, uiteraard binnen de vigerende wettelijke kaders. De KvK realiseert zich dat dit om een ingewikkelde zaak gaat en pleit voor één loket voor ondernemers. Dit loket dient bij voorkeur in nauwe samenwerking met provincie en gemeente ontwikkeld te worden en de KvK wil hier graag aan meewerken.

De heer Zieck van de Kamer van Koophandel Gooi- Eem- en Flevoland laat weten dat het werkdocument “Mogelijke acties in verband met de economische crisis” door beide Kamers is opgesteld. Dit document is een eerste opzet dat kan worden gewijzigd c.q. aangepast en als praatstuk kan worden gebruikt.

De voorzitter geeft PS gelegenheid voor het stellen van vragen.

De heer Bisschop vraagt, naar aanleiding van het project “Start Smart”, waar de grens ligt tussen de taken van de KvK en van de overheid.

De heer Kortbeek antwoordt dat het hier om een vergaand project gaat dat financieel niet alleen door de Kamers bekostigd kan worden. Bij dit project worden ook onderwijsinstanties, het bedrijfsleven, provincie en gemeenten betrokken. Wel heeft de KvK in dit project een duidelijke plaats gekregen, vooral in de vorm van een coördinerende rol.

De heer Bersch vraagt hoe de provincie een rol kan spelen in het goederentransport/ goederentreinen. De heer Kortbeek doelde niet op goederentreinen maar op de herstructurering van bedrijventerreinen, bv. Lage Weide, Liesbosch Nieuwegein, het bedrijvenpark Woerden en De Isselt te Amersfoort en daar kan de provincie zijdelings bij helpen. De provincie kan vooral instrumentele ondersteuning bieden.

Mevrouw Van 't Hooft constateert dat de KvK een aantal thema's noemt waar extra op zou moeten worden ingezet. Gelet op de huidige unieke situatie, vraagt zij naar de toegevoegde waarde van de acties zoals deze volgens de KvK zouden moeten worden ingezet. Wat haar betreft zouden dergelijke thema's altijd goed op orde moeten zijn.

De heer Kortbeek zet uiteen dat de situatie voor ondernemers momenteel veel ernstiger is dan voorheen. Specifieke ondersteuning op het gebied van financiering en ondernemen in zwaar weer vraagt om veel meer inzet dan in het verleden geboden werd. Het project “Start Smart” had twee jaar geleden ook kunnen worden ingevoerd, maar dat is niet gebeurd. Juist in deze omstandigheden is het belangrijk dat de starters worden gevolgd en dat voorlichting niet alleen in het begin maar ook verder in het traject wordt geboden. De eerste signalen van het project in Gelderland geven aan dat dit project door de geboden begeleiding meer stabiliteit bij starters tot gevolg heeft.

De heer Van Lunteren vraagt of de Kamers inzichtelijk hebben waardoor bedrijven in zwaar weer komen; heeft dat te maken met financiering of met verlies aan afzet?

De heer Kortbeek antwoordt dat van de oorzaken geen database beschikbaar is. Wel worden er in de regio's regelmatig ronde tafelgesprekken met ondernemers gehouden. Inderdaad worden de huidige problemen vooral veroorzaakt door dalende afzet en moeilijkheden met financiering.

De heer Nugteren memoreert dat met name schoolverlaters/stagiaires door deze crisis geraakt worden en dat is ook voor het bedrijfsleven nadelig. Hij vraagt hoe de KvK zich voorstelt de arbeidservaringplekken toch in stand te houden. De heer Kortbeek memoreert de oprichting van mobiliteitscentra waarmee getracht wordt werknemers voor de diverse branches te behouden. Hij kan zich voorstellen dat het werkdocument van de KvK kan worden aangevuld, daar waar het gaat om stageplaatsen bij het bedrijfsleven. Wellicht kan er een programma worden opgezet om afnamen van stageplaatsen tegen te gaan. Wat nu wordt bezuinigd, wordt later bezuurd.

De heer Van Kranenburg vraagt waar de grootste narigheid zit. In kranten is vooral berichtgeving terug te vinden over grote bedrijven maar over het MKB is niet veel bekend. Hij vraagt of de focus bij de grote bedrijven moet worden gelegd of juist bij de kleinere bedrijven. Inkrimping van grote bedrijven gaat veelal gepaard met het Last In First Out systeem maar dat betekent wel "dat de jeugd de klos is". Het risico bestaat dat die generatie wat los raakt van de arbeidsmarkt. Hij vraagt of de KvK daarvoor een oplossing heeft.

De heer Kortbeek antwoordt dat momenteel vooral de ZZP-ers getroffen worden. Dat is nog wat minder zichtbaar in de advieskant; nu concentreert het zich vooral op ZZP-ers in de bouw. Branches als transport, auto en bouw worden nu vooral getroffen. De provincie Utrecht heeft een vooral op diensten gerichte economie en die branches zullen later volgen c.q. na-ijlen op de landelijke trends. Hij vindt het moeilijk een onderscheid te maken tussen groot en klein. Duidelijk is dat er veel meer kleine dan grote bedrijven zijn. Ca. 85% van de bedrijven is klein en de aanpak daarvan is veel complexer dan het leggen van de focus op enkele grote ondernemingen.

Het Last In First Out principe noemt de heer Kortbeek slecht. Overigens is het afspiegelingsbeleid, dat nu ook wordt gehanteerd, wel een verbetering. De KvK heeft hiervoor geen oplossing; het gaat hier vooral om een politiek probleem.

De heer De Vries memoreert dat de heer Kortbeek sprak over één loket voor begeleiding van ondernemers waar het gaat om stroperige regelgeving. Dat komt ook terug in de notitie van GS. Hij vraagt of dit loket bij de KvK of bij de provincie moet worden ondergebracht.

De heer Kortbeek geeft er de voorkeur aan dit loket bij de KvK onder te brengen.

- 2.2 De heer Eradius, bestuurslid **VNO-NCW Utrecht**, vertegenwoordigt een breed spectrum aan Utrechts bedrijfsleven. De heer Eradius houdt een presentatie aan de hand van sheets, die als bijlage 1 bij het verslag van deze vergadering worden gevoegd. Korthedshalve zij daarnaar verwezen.

De voorzitter geeft PS gelegenheid voor het stellen van vragen.

De heer Van Ee stelt de volgende vragen:

- Gesproken is over stimulering van vooral Utrechtse bedrijven, echter, de provincie heeft ook te maken met Europese aanbesteding en wetgeving. Hoe valt dat met elkaar te combineren?
- Bekend is dat de automotive industrie grote klappen oploopt. De heer Eradius stelde voor deze problematiek met Den Haag te bespreken met de toevoeging dat "belonen beter dan straffen is". Hij vraagt dienaangaande om een toelichting.

De heer Eradius beaamt dat Europese aanbesteding een wettelijk voorschrift betreft maar waar de nood hoog wordt, moet daar wellicht op een andere manier mee worden omgegaan. De wetgeving en wellicht ook de Europese wetgeving zou ruimte kunnen bieden voor extra impulsen. Opdrachten moeten zodanig worden vergeven dat zaken als Europese aanbesteding minder prominent worden. Wellicht zijn er dan 10 opdrachten te vergeven in plaats van 1 hele grote. Alleen al nadenken over de vraag hoe het Utrechtse bedrijfsleven kan worden gestimuleerd, is een stimulans om met oplossingen te komen die door Brussel, Den Haag en de provincie worden gedragen. Voor wat betreft de problematiek in de automotieve branche zijn er gedachten om de BPM te verlagen; mogelijk kan dat worden versneld waardoor de aanschafprijzen van auto's aantrekkelijker worden. Omringende landen geven een bonus voor inruil van oude auto's. Ook dat zou in Nederland mogelijkheden kunnen bieden aan de automotieve branche.

De heer Roos vraagt of de heer Eradius, in relatie tot het opknippen van Europese aanbesteding, complicaties voorziet met het oog op het fenomeen staatssteun, wanneer dit specifiek op Utrechtse bedrijven wordt gericht.

De heer Eradius antwoordt dat dit niet kan worden uitgesloten maar hij kan dat effect nu nog niet goed inschatten.

De heer Bisschop memoreert dat er in PS fracties zijn die met een zekere regelmaat pleiten voor regionalisering van de economie. Ook de heer Eradius bepleit dit. Echter, dit is een vorm van protectionisme waarmee de economie niet wordt geholpen wanneer iedere provincie dat gaat doen.

De heer Eradius meent dat regionalisering van de economie op korte termijn positieve effecten zal hebben. Echter, op langere termijn is er een nieuwe beoordeling nodig. Hij wijst erop dat de meeste bouwondernemingen die in Utrecht aan het werk zijn, van buiten de provincie Utrecht komen. Het is zeer de vraag of dat wel de bedoeling is, ook met het oog op de regelgeving ten aanzien van Europese aanbesteding. Hij pleit ervoor dat kritisch tegen het licht te houden.

Mevrouw Pennarts memoreert dat naast VNO-NCW ook de KvK inging op het na-ijleffect van de dienstverlening die wat later problemen gaat ondervinden als gevolg van de economische crisis. Zij vraagt waarmee dienaangaande in de provincie Utrecht rekening moet worden gehouden als het gaat om de dienstensector; over welke termijnen gaat het en hoe hevig zal dat na-ijleffect zijn? Steeds wordt gesteld dat de dienstensector in de provincie Utrecht sterk vertegenwoordigd is, terwijl industrie, bouw en transport wat minder aanwezig zijn. Echter, in het westelijk deel van Utrecht, bij de wat kleinere kernen, is juist heel veel sprake van transport, bouw en industrie. Als het fout gaat, vallen juist in dat deel van de provincie mogelijke hele harde klappen.

De heer Eradius zet uiteen dat de dienstverlenende ondernemingen nu vooral kennis in huis willen houden. Er zijn zelfs ondernemingen die nu nieuwe medewerkers aantrekken, omdat er juist in niches een ernstig tekort aan arbeidskrachten bestond. Waar een breed aanbod is van arbeidskrachten in een bepaalde kennissector, zullen er dit jaar wel ontslagen gaan vallen. De eerste ontslagen zijn al gevallen in de groep ZZP-ers. Hij beaamt dat vooral de transportsector, ook in het westelijk deel van de provincie, geraakt kan worden.

De heer Ruijs memoreert dat VNO-NCW een landelijke organisatie is en VNO-NCW Midden Nederland regionaal is. Hij vraagt of VNO-NCW Midden Nederland dezelfde lijn volgt als VNO-NCW Nederland. Hij vraagt of VNO-NCW op landelijk niveau de mening is toegedaan dat provincies geen standpunten moeten innemen om versnipperd beleid te voorkomen en dat gelden vooral op landelijk niveau moeten worden ingezet.

De heer Eradus antwoordt dat hij in deze vergadering de ondernemers in Utrecht en hun belangen vertegenwoordigt. Daar wil hij het verder bij laten.

De heer Konijnenbelt vraagt of nu al duidelijk wordt wie in deze economische crisis wellicht kansen gaat krijgen, immers, in elke crisis zijn er sectoren die toch nieuwe kansen krijgen. Mogelijk verdienen die extra aandacht van de provincie.

De heer Eradus ziet vooral kansen voor incassobureaus. Hij meent dat de provincie Utrecht, waar dienstverlening behoorlijk vertegenwoordigd is, het toch wel zwaar zal krijgen. In de provincie Utrecht zal grosso modo iedereen last krijgen van de economische crisis.

- 2.3 De heer Terberg vertegenwoordigt de belangen van **MKB Utrecht**. De suggesties van MKB Utrecht sluiten redelijk aan bij de voorstellen van de provincie. Puntsgewijs licht hij dit toe. Hij zal ervoor zorgen dat een kopie van zijn notitie naar de leden van PS wordt nagezonden.
- Het is goed om meer aandacht te besteden aan de mobiliteitscentra. Met name in de bouw en de installatiewereld zullen ZZP-ers worden ontslagen. MKB Utrecht pleit voor verscherpte aandacht voor de ZZP-ers in het kader van de mobiliteitscentra.
  - Alert dient men te zijn op kansen voor het MKB Utrecht als het gaat om aanbestedingen. Op dat terrein valt er veel te winnen. Er is wet- en regelgeving maar de provincie, het rijk en de stad Utrecht zouden daar creatief over moeten nadenken, samen met werkgeversorganisaties.
  - De kennis van de werknemers bij de MKB-bedrijven, moet voor het MKB behouden blijven.
  - MKB Utrecht wil de noodzaak benadrukken dat de provincie, het rijk en gemeenten facturen veel sneller moeten gaan betalen.
  - Procedures en vergunningen moeten versneld worden doorlopen en afgegeven.
  - Gesteld wordt dat het wegennet in de provincie Utrecht weinig achterstallig onderhoud heeft. Toch kan er een aantal projecten naar voren worden gehaald, ook landelijk gezien.
  - MKB Utrecht wil graag meedenken met het herontwikkelen van bedrijventerreinen.
  - Kritisch moet worden gekeken naar op stapel zijnde woningbouwplannen teneinde na te gaan of deze versneld kunnen worden uitgevoerd. Wel moet kritisch worden gekeken naar de onmiddellijke noodzaak van projecten. In de provincie Utrecht is er sprake van een relatief grote bouwactiviteit en veel MKB-bedrijven zijn betrokken bij de bouw en de installatiewereld. Daar is veel werkgelegenheid en het is ook aan de provincie om die werkgelegenheid te behouden.
  - Investerings in energiebesparende maatregelen in huizen en bedrijven. Particulieren en kleine bedrijven kunnen daartoe via een subsidieregeling gestimuleerd worden en ook dat genereert een extra stimulans voor het MKB.
  - MKB Utrecht sluit zich aan bij de suggestie van de KvK over het inzichtelijk maken van de beschikbare subsidies vanuit de overheid en de kredietmogelijkheden die met overheidssubsidie ter beschikking staan. Spreker verwijst naar de provincie Flevoland die de subsidiemogelijkheden overzichtelijk heeft gerangschikt en dat overzicht onder 1500 bedrijven heeft verspreid. Wel moet er dan worden nagedacht over het inrichten van een loket waar vragen van ondernemers kunnen worden beantwoord. De KvK stelde zojuist dat dat loket bij de KvK zou moeten worden ondergebracht en daarin kan hij zich vinden.

De voorzitter geeft PS gelegenheid om vragen te stellen.

De heer Van Ee memoreert dat de overheid forse investeringen in banken heeft gedaan. Hij vraagt of VNO-NCW en MKB desondanks ervaren dat banken terughoudend zijn geworden in het verstrekken van kredieten aan het bedrijfsleven.

De heer Terberg werkt zelf voor een bank die geen staatssteun nodig heeft, nl. de Friesland Bank. Ook die bank kan zich niet onttrekken aan de huidige economische situatie. Banken zijn scherper in hun kredietverlening maar hij wil de suggestie tegenspreken dat de kredietkraan zou zijn dichtgedraaid. Hij heeft begrepen dat het MKB nog steeds de weg naar de banken vindt. Wel gaan banken plannen scherper beoordelen, met name ten aanzien van de verwachtingen van ondernemers voor de toekomst.

Mevrouw Van 't Hooft begrijpt dat ook MKB Utrecht bepleit projecten versneld uit te voeren. Zij vraagt wel wat voor een effect dat zal hebben voor de periode daarna; in hoeverre creëert het naar voren halen van investeringen problemen op langere termijn?

De heer Terberg kan daar niet over oordelen. De economie holt nu in zeer rap tempo achteruit en dat noopt tot het nemen van korte termijnmaatregelen.

Mevrouw Bodewitz stelt de volgende vragen:

- Is bekend welk soort vacatures ook nu nog moeilijk vervulbaar zijn?
- Welke kansen zijn er voor de ontwikkeling van werkgelegenheid in bedrijven die met name op duurzaamheid zijn gericht?
- Welke initiatieven zijn er inmiddels ontplooid voor de oprichting van mobiliteitscentra?

De heer Terberg antwoordt dat hij niet over exacte cijfers beschikt, daar waar het gaat om moeilijk vervulbare vacatures. Wel neemt hij waar dat het heel hard terugloopt in de dienstverlenende sector waarbij er per dag zeer vele mensen “op de bank komen te zitten”. In de bouw worden vele projecten stop gezet.

Hij heeft geen zicht op vacatures zijn die moeilijk vervulbaar zijn. Ook kan hij de vraag over kansen voor duurzame bedrijven niet beantwoorden. Hij heeft begrepen dat er twee mobiliteitscentra in oprichting zijn, nl. in Eemland en in Utrecht. MKB Utrecht kan zich wel voorstellen dat er in meer grote steden in Utrecht mobiliteitscentra worden opgericht.

2.4 De heer V.d. Krogt werkt als beleidsmedewerker bij de **Vakcentrale FNV**. De FNV is in Nederland de grootste belangenbehartiger van ZZZP-ers en heeft 32.000 zelfstandige leden. De FNV heeft onlangs een voorstel gelanceerd, samen met andere vakcentrales, genaamd “Samen de crisis te lijf, sociaal en groen investeringsplan”. Hij zegt toe dat PS dat voorstel alsnog van hem zal ontvangen.

FNV neemt deel aan landelijke besprekingen om zo snel mogelijk tot een sociaal nationaal akkoord te komen. Voor de uitwerking van die plannen is het van groot belang dat partijen zoals de provincies hun schouders er onder zetten.

Het plan van de FNV heeft betrekking op:

- Arbeidsmarktmaatregelen

In 1986 stonden 120.000 mensen met een hoge opleiding werkloos aan de kant. Ook was de jeugdwerkloosheid erg hoog. Het voorkomen van jeugdwerkloosheid en schooluitval moet topprioriteit zijn in de huidige economische crisis. Op korte termijn zijn er maatregelen te nemen, zoals deeltijd-WW, om vakmanschap voor de langere termijn te kunnen behouden. Voorts moeten er pools en mobiliteitscentra worden opgezet. Zojuist werd gevraagd of dergelijke centra inmiddels concreet van de grond komen. Hij heeft daar een wisselend beeld van. Hij zou het toejuichen wanneer de provincie ten aanzien van pools en mobiliteitscentra een meer nadrukkelijke positie gaat innemen.

Gestreefd moet worden naar verbetering van de positie van flexwerkers en ZZZP-ers. Grote klappen zijn er onder uitzendkrachten gevallen. Er moet zeer nadrukkelijk in scholing worden geïnvesteerd. Mensen die werkloos worden of met deeltijd-WW worden

geconfronteerd, moeten deelnemen aan trajecten waardoor ze beter geschoold worden. Dat geldt voor jongeren en ouderen.

- Het stimuleren van de economie

De FNV legt absolute prioriteit bij de kenniseconomie, gekoppeld aan scholing. Ook is de FNV voorstander van een tijdelijke verhoging van de WBSO, om de innovatie in bedrijven te stimuleren. Ook moet er oog zijn voor een schonere productie. De FNV is voorstander van een stimuleringspremie voor energiebesparing van 500.000 woningen. Wind op zee is in Utrecht moeilijk realiseerbaar maar is wel onderdeel van het FNV-plan. Ook wordt een groen BTW-tarief voorgesteld, met name voor het gebruik van milieuvriendelijke materialen, bv. het plaatsen van zonneboilers en zonnepanelen. Een sloopregeling voor oude CV-ketels verdient ook de aandacht. Destijds heeft de provincie geïnvesteerd in het verwijderen van oude olie-installaties en een sloopregeling voor oude CV-ketels is daarmee enigszins vergelijkbaar.

Voorts noemt hij:

❖ Het fiscaal faciliteren van het onderhoud van woningen

❖ Het leggen van glasvezel.

De kern van het FNV-plan is dat er geïnvesteerd moet worden in een duurzame toekomst. Eén van de kansen van deze crisis is nu heel bewust te kiezen voor duurzaamheid.

❖ ZZP-ers

Het is niet zo dat de ZZP-ers in de bouwsector massaal worden ontslagen. Wel vallen er in de nieuwbouw harde klappen in verband met de problemen in de kredietverlening.

Daarentegen is er nog steeds voldoende werk in de onderhoudsbouw en verbouw, temeer daar mensen niet gaan verhuizen maar in plaats daarvan hun huis verbouwen. Het zou bijzonder goed zijn wanneer de overheid als tijdelijke maatregel het BTW-tarief van 19% voor onderhoud verlaagt naar 6%.

Ook zijn er signalen dat bemiddelingsbureaus aan de kant worden geschoven en dat er in toenemende mate rechtstreeks zaken met ZZP-ers worden gedaan. Hij is het eens met vorige sprekers dat, op het moment dat de ZZP-er geen werk heeft, ook hij of zij in scholing moet kunnen investeren. De FNV stelt voor om scholing voor ZZP-ers tot 80% aftrekbaar te maken. Voorts is het afschaffen van het zgn. urencriterium van belang omdat dit zeer nadelig is voor de parttime zelfstandigen. Ook hebben ZZP-ers het erg moeilijk wanneer het gaat om aanbestedingen, vaak omdat niet aan de primaire criteria wordt voldaan. De overheid zou het mogelijk moeten kunnen maken dat ZZP-ers in collectieve aanbestedingen kunnen participeren.

De voorzitter geeft gelegenheid voor het stellen van vragen.

Mevrouw Pennarts vraagt of er een bepaald format is voor de op te richten mobiliteitscentra; wie zijn de trekkers van dergelijke centra en wie participeren daarin? Voorts vraagt zij naar de gevolgen van de economische crisis voor chronisch zieken en gehandicapten.

De heer v.d. Krogt antwoordt dat de initiatieven voor de mobiliteitscentra veelal bij het CWI liggen.

De provincies zouden wat hem betreft ook moeten inzetten op het regionaal zaken aan elkaar verbinden, teneinde te bewerkstelligen dat mobiliteitscentra met elkaar gaan samenwerken.

Verkokering en sterke gerichtheid op eigen stad en regio moet worden voorkomen. Van groot belang is het dat de mobiliteitscentra gaan samenwerken en mogelijk ligt hier een taak voor provincies.

De FNV heeft grote zorg over gehandicapten en chronisch zieken. Momenteel wordt gewerkt aan een nieuwe wet op de WAJONG omdat het aantal WAJONGEREN enorm gestegen is. Juist de kwetsbare groepen worden zeer direct door de economische crisis getroffen. Juist voor hen zijn stageplaatsen van groot belang.

De heer De Vries memoreert dat de heer V.d. Kragt sprak over investeren in kenniseconomie. Hij vraagt hoe de heer V.d. Kragt dat specifiek voor de provincie Utrecht ziet; is specialisatie in de Utrechtse situatie voor wat betreft innovatie en kenniseconomie al dan niet wenselijk?

De heer V.d. Kragt vindt met name investeren in de kenniseconomie aan de onderkant van de arbeidsmarkt van groot belang. Het VMBO moet weer een echte praktijkschool worden. Nog steeds is er schaarste aan vakmensen. Zodra de economie weer aantrekt zal de vraag naar vakmensen nog meer gaan aantrekken.

De heer Ruijs gaat in op het voorstel om scholing voor 80% fiscaal aftrekbaar te maken. Hij meent dat een aftrekpost voor ondernemers alleen maar zinvol kan zijn wanneer er winst wordt gemaakt en dat is nu juist het probleem voor het bedrijfsleven.

De heer V.d. Kragt doelde in dit verband op de ZZP-ers. Duidelijk is dat scholing geld kost. ZZP-ers die al enige tijd op de arbeidsmarkt functioneren, beschikken wel over enige reserve. De FNV merkt nu nog weinig van leden die massaal onderuit gaan, omdat ZZP-ers aangeven dat zij over reserves beschikken. Reserves zullen eerder voor scholing worden ingezet wanneer de kosten 80% aftrekbaar zullen zijn.

Mevrouw Bodewitz vraagt welke rol de FNV ziet weggelegd voor wat betreft stimulering van scholing aan de onderkant van de arbeidsmarkt.

De heer V.d. Kragt vindt het belangrijk dat de provincie projecten mogelijk maakt waarbij jongeren het vak kunnen leren. Eerder stelde de FNV voor om leegstaande kantoorpanden in binnensteden om te bouwen voor woningen voor jongeren. Daarvoor kunnen jongeren worden ingeschakeld om het vak in een leerling-meester verhouding te leren. Het is belangrijk dat kennis op jongeren wordt overgebracht.

2.5 De heer Nagel, **Rabobank**, houdt aan de hand van sheets een presentatie die als bijlage 2 bij dit verslag zal worden gevoegd. Korthedshalve zij daarnaar verwezen.

De voorzitter geeft gelegenheid voor het stellen van vragen.

De heer Hoefnagels memoreert dat al eerder werd gepleit voor regionaal protectionisme. De heer Nagel sprak over bedrijven die op export gericht zijn. Hij vraagt hoe hij die gedachte ziet ten opzichte van het bedrijfsleven waar Utrecht op leunt.

Voor wat betreft het stimuleren van autoluwe maatregelen, memoreert spreker dat klanten juist van mening zijn dat ze voor de deur moeten kunnen parkeren. Hij vraagt hoe de heer Nagel daar tegen aan kijkt.

De heer Nagel antwoordt dat protectionisme verleidelijk is. Misschien moet dat ook wel enigszins worden gedaan, echter, in formele termen kan protectionisme nooit worden verdedigd wat hem betreft. De huidige welvaart is juist tot stand gekomen dankzij vrijhandel. De regio Utrecht profiteert zeer sterk van internationale handel en wat hem betreft is protectionisme een onbegaanbare weg die juist zal leiden tot verlaging van de welvaart.

De tweede vraag had betrekking op duurzaamheid in binnenstedelijke gebieden. Gestreefd moet worden naar innovatieve manieren om het vervoer goed te regelen. Dat kan met tal van investeringen. De verkeersdruk is tijdelijk wat afgenomen maar uiteindelijk zal er in dichtgeslibde gebieden als in Utrecht naar andere manieren moeten worden gezocht om het vervoer goed te regelen. Dat levert kwalitatief veel meer hoogstaande varianten op om de binnensteden aantrekkelijk te maken.

Mevrouw Pennarts memoreert dat de Rabobank de reputatie heeft te beschikken over een uitstekend informatiesysteem als het gaat over branches. Zij vraagt of de Rabobank de provincie kan ondersteunen met specifieke informatie, als het gaat om een verdieping van de branches die

nadrukkelijk aandacht vragen, zoals de bouw, transport, industrie. Zijn er regionale accenten te vinden in deze provincie, bv. in het onderscheid tussen het westelijk deel en het overige deel van de provincie? Is aan te geven welke schakels in de ketel harder getroffen worden dan andere?

De heer Nagel geeft aan dat Cijfers en Trends jaarlijks door de Rabobank wordt uitgebracht. Hij zal ervoor zorgen dat geïnteresseerde PS-leden een code zullen ontvangen waarmee ze op de site van de Rabobank kunnen inloggen om informatie over de regionale economie, met grove verdeling naar bedrijfstakken, op te vragen.

De heer Kortbeek voegt eraan toe dat de KvK over gespecificeerde cijfers beschikt. Deze zullen voor de provincie beschikbaar worden gesteld.

Mevrouw Pennarts constateert dat meerdere sprekers vanavond pleiten voor snelle betaling van facturen door overheden. Wanneer de provincie een langzame betaler blijkt te zijn, dan stelt zij informatie daarover op prijs.

De heer Nagel weet dat de gemeente Utrecht inmiddels rekeningen sneller betaalt en dat wordt door het bedrijfsleven zeer gewaardeerd. Het is voor overheden een kleine moeite om tot snellere betaling over te gaan. Overigens probeert ook de Rabobank zelf facturen sneller te voldoen.

De heer Van Lunteren vraagt welke rol er voor de banken is weggelegd. Terecht gaf de heer Nagel aan dat overheden niet op de stoel van de financier moeten gaan zitten. Wel is zijn vraag wat de overheid kan doen om te zorgen dat de financiers hun taken kunnen uitvoeren.

De heer Nagel vindt dat banken de taak hebben om te financieren, en dat op een “relatief stoïcijnse manier”, dat wil zeggen acyclisch. Dat wil niet zeggen dat de bank ongevoelig is voor de ontwikkelingen in de buitenwereld. In een hoogconjunctuur worden de twijfelgevallen naar boven afgerond en in een laagconjunctuur wordt daar veel voorzichtiger mee omgegaan. De crisis is voelbaar in de marges van het kredietbedrijf, echter, de beoordeling zelf is niet veranderd. Gemiddeld gaat 80 tot 90% van de financieringsaanvraag met de mainstream mee en wordt afgewikkeld. Overigens blijkt er na januari ook in dat opzicht sprake te zijn van vraaguitval.

Het pleidooi voor duurzaam investeren spreekt mevrouw Bodewitz zeer aan. Als voorbeeld werd de verbetering van het openbaar vervoer genoemd. Zij vraagt naar meer voorbeelden waarin de provincie zou kunnen investeren.

De heer Nagel antwoordt dat er in de provincie toonaangevende duurzaamheidsbedrijven zijn. Hij meent dat er voor de provincie veel raakvlakken te bedenken zijn om als provincie op die bedrijven in te zetten bv. op het gebied van energie. Ook is er het nodige te doen in het landschap en op dat terrein kan de provincie een nog prominenter rol spelen.

2.6 Mevrouw Begemann houdt namens de **Koepel Woningbouwcorporaties Regio Platform Woningcorporatie Utrecht** (RWU) en **STUW** een presentatie die als bijlage 3 aan het verslag zal worden toegevoegd.

Zij sluit zich aan bij de opmerkingen die namens de Rabobank naar voren zijn gebracht, waar het gaat om voorstellen over kwaliteit en verdichting. Niet eens is zij het met een eerdere waarschuwing om nu niet te veel te gaan investeren omdat dit later mogelijk problemen gaat opleveren.

De voorzitter geeft gelegenheid voor het stellen van vragen.

De heer Bersch vraagt of het denkbaar is dat met hulp van de provincie en gemeenten de geplande woningbouw op peil kan worden gehouden.

Mevrouw Begemann antwoordt dat de corporaties trachten woningen te blijven bouwen volgens planning maar de vertraging ontstaat vooral in projecten met een mix van huur- en koopwoningen. Met

projectontwikkelaars tracht men te komen tot overname van huur naar koop. Soms zal dat niet lukken omdat het te duur wordt, maar een bijdrage van de provincie kan dan zeker perspectief bieden. In het verleden is gebleken dat daar, waar sprake is van vertraging in woningbouw, een stimulan in de vorm van financiën, meedenken, verkorting van procedures, tot succes leidt.

De heer Roos vraagt of woningen, nadat de bouw gerealiseerd is, wel zullen worden afgenomen, gelet op de huidige economische crisis.

Mevrouw Begemann antwoordt dat er veel vraag is naar sociale huurwoningen; de wachtlijsten zijn nog steeds erg lang. Het aantal actief woningzoekenden is enorm toegenomen terwijl het aanbod van sociale huurwoningen stagneert, als gevolg van te weinig doorstroming naar koopwoningen. Juist nu liggen er kansen in regiogemeenten om sociale huurwoningen te realiseren. Dat biedt juist in deze tijd grote kansen. Stimuleringsmaatregelen van de provincie zullen zeker behulpzaam zijn.

Mevrouw Beukema vraagt naar de wachtlijstontwikkeling ten aanzien van de sociale huurwoningen. Hoe urgent is urgent?

Mevrouw Begemann zet uiteen dat de vraag van woningzoekenden vanaf 2006 erg groot is geworden. Het aantal actief woningzoekenden stijgt, maar ook zijn er meer mensen die zich hebben ingeschreven voor een andere woning. De slaagkansen dalen fors. Dat komt ook omdat de lage middeninkomens (net boven de huurtoeslaggrens) niet voor huurtoeslag in aanmerking komen. Die groep heeft een sociale huurwoning nodig om te kunnen wonen, omdat zij hogere huurprijzen niet kunnen betalen terwijl de toegang tot sociale koopwoningen bijna nihil is.

Mevrouw Beukema heeft vernomen dat de wachtlijst in delen van Utrecht inderdaad zijn gestegen tot soms wel acht jaar. Zij vraagt of dat juist is.

Mevrouw Begemann bevestigt dit.

Mevrouw Pennarts stelt de volgende vragen:

- Op BRU niveau is er sprake van samenwerking tussen woningbouwcorporaties. Bestond die samenwerking al voordat er sprake was van een economische crisis of is die samenwerking nu onder regie van het BRU tot stand gekomen?
- Ten aanzien van de knelpuntenpot van € 20 miljoen merkte mevrouw Begemann op dat dit instrument te ongericht wordt gehanteerd. Zij vraagt hoe dit beter kan.

Mevrouw Begemann antwoordt dat de RWU al 10 jaar functioneert. Nu staat de RWU vooral in het teken van de crisis omdat er in de komende maanden hard gewerkt moet worden om de woningbouwproductie op peil te houden. Die kans ligt er, maar dat vergt wel samenwerking tussen corporaties en andere partijen.

Het is belangrijk na te gaan of het fonds, dat nu wordt voorgesteld, ook kan worden ingezet ter borging van leningen die niet via de WSW geborgd kunnen worden. Ook kan het fonds voor grondprijzenbeleid worden ingezet, nl. risicodeling tussen partijen, juist nu corporaties wat financiering betreft steeds terughoudender worden. Tevens heeft de provincie de mogelijkheid de grens van de prijzen van sociale koopwoningen te verhogen. Die grens is nu € 180.000,- en is jaren niet geïndexeerd. Wanneer die grens wordt verhoogd, kunnen er meer koopwoningen worden omgezet in huurwoningen. Voorts kunnen er richting rijk lobbytrajecten worden ingezet.

2.7 De heer Overtoom laat namens **brancheorganisatie Bouwend Nederland** het volgende weten. De brancheorganisatie tracht zelf ook oplossingen voor de crisis te vinden maar de problemen zijn dermate groot, van langere termijn en maatschappelijk van aard, dat om een vorm van hulp wordt gevraagd. Spreker verwijst naar de woningnood en de werkloosheid. Voor wat betreft de Utrechtse bouw noemt hij het volgende:

- ca. 45.000 Utrechtenaren werken in de bouwsector.

- Per woning die gebouwd wordt, zijn er twee manjaren bij betrokken.
- Het EIB verwacht in de komende jaar ca. 10% bouwproductievermindering
- Er zal 30% minder woningen worden gebouwd ten opzichte van de afgelopen jaren.
- Orderportefeuilles nemen af in utiliteitsbouw, grond-weg-waterbouw en in onderhoud maar vooral in de nieuwbouw van woningen.

Bouwend Nederland stelt drie oplossingen voor:

- * Het nemen van maatregelen om het consumentenvertrouwen te vergroten.
- * Maatregelen om de financiële ruimte bij bedrijven en investeerders te vergroten.
- * Een impuls geven aan bouwactiviteiten, bv. woningverbetering, investering in de grond-weg-waterbouw.

Mogelijk kan de provincie ook iets betekenen in:

- het verruimen van startersleningen
- de koopgaranties
- het sneller betalen van rekeningen
- het verlagen van bankgaranties.

Wanneer genoemde maatregelen worden afgezet tegen de versnellingsagenda, dan heeft hij waardering voor de versnellingsagenda. Wel moet het gaan om echte investeringen, dus om geld dat snel wordt uitgegeven, waardoor de schop op korte termijn de grond in kan gaan. Het punt “Energiek Utrecht” spreekt hem bijzonder aan; dit zal onmiddellijk tot een opdrachtenstroom leiden omdat mensen worden gestimuleerd in hun eigen huis te investeren, met een kleine subsidie per woning.

Voor wat betreft de arbeidsmarkt, vraagt hij aandacht voor de uitstroom. Hij vreest dat veel leerlingen de bouw gaan verlaten. Gemeente en provincie kunnen pleiten voor het fenomeen van leerlingbouwplaatsen. Werk wordt dan door bouwbedrijven uitgevoerd onder de voorwaarde van de opdrachtgever dat ook leerlingen daarbij actief worden betrokken. Hij onderstreept de voorstellen ten aanzien van de woningmarkt, met name waar het gaat om het omzetten van koop- naar huurwoningen.

Vragen zijn er gesteld over kansen die zich nu voordoen. Sterke bedrijven zullen de economische crisis wel overleven; vaak houden sterke bedrijven zich ook met innovatie bezig. Dit is het moment voor bedrijven om zich te profileren op het gebied van kwalitatief hoogwaardig bouwen.

De heer Bos heeft nota genomen van de suggestie tot het creëren van meer leerlingbouwplaatsen. Toch is gebleken dat jongeren in conjuncturele crisistijden hun werk kwijtraken en dus ook hun praktijkplaats. Hij vraagt wat er nog meer kan worden gedaan om de praktijkplaatsen te behouden of op een andere manier in te vullen; kan de provincie c.q. gemeente daaraan bijdragen?

De heer Overtoom antwoordt dat de leerlingbouwplaats een goed instrument is, omdat de opleiding uit de concurrentie wordt gehaald. In het verleden zijn er opleidingsinstituten opgezet waar leerlingen in dienst zijn. De leden van Bouwend Nederland hebben uitgesproken dat zij die leerlingen toch aan het werk willen houden ondanks de moeilijke tijd. Het zou goed zijn wanneer opdrachtgevers in de bestekken opnemen dat leerlingen aan de bouw moeten deelnemen; daarmee kunnen jongeren voor de bouw behouden blijven.

2.8 De heer Camps laat namens de **TaskForce Innovatie (TFI)**, die vier jaar geleden op initiatief van de KvK is opgericht, het volgende weten. Vier jaar geleden bleef de Utrechtse economie achter en het idee was toen het aanjagen en verbeteren van het innovatieklimaat om de Utrechtse economie weerbaarder te maken. Momenteel is er sprake van een financiële, economische en morele wereldcrisis en de vraag is welke mogelijkheden er nu nog op regionale schaal mogelijk zijn. Voor de TFI staat voorop dat het samenwerkingsverband tussen overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven overeind moet blijven omdat dit zijn waarde in

de afgelopen jaren bewezen heeft. Brede evaluatie heeft ertoe geleid dat de TFI een verlengingsperiode van de provincie Utrecht heeft gekregen om de rol in de komende jaren nog gericht te blijven vervullen. De TFI kost erg weinig, nl. minder dan 500 meter afrit van een snelweg op jaarbasis. De TFI vraagt geld van de provincie dat meestal nodig is voor cofinanciering. Ook wordt het geld gebruikt om samen met kennisinstellingen, overheden en bedrijfsleven succesvol op projecten in te schrijven.

De TFI vraagt de provincie disciplineren van overheidssamenwerkingspartners; het zou goed zijn wanneer de provincie de gemeenten in de rij zet voor het loyaal meewerken aan projecten. Geluiden over protectionisme leiden tot ongewenste situaties tussen gemeenten. Het enige dat zal functioneren is samenwerking en daarvoor zal de TFI zich blijven inzetten.

De TFI vraagt de provincie op te treden als samenwerkingspartner bij het aanvragen van projecten. De TFI bemiddelt en faciliteert met een kleine werkorganisatie bij het regelen van aanvragen van Europese subsidies voor programma's rond Pieken in de Delta en het organiseren van de samenwerking. Dat vraagt veel samenwerking van anderen; met name heeft TFI daarbij de provincie als belangrijkste bestuurlijke partner heel hard nodig. TFI is wat dat betreft erg tevreden over de samenwerking met de provincie, zij het dat die voor verbetering vatbaar blijft, maar dat geldt ook voor het optreden van TFI.

Voor de overige activiteiten geldt het sleutelwoord "versnelling op alle fronten". Ook moet in deze regio worden voorzien in voldoende specifieke bedrijfsverzamelgebouwen (bv. Gamegarden), dus niet de "traditionele dozen" waarin een kantoorfaciliteit is ondergebracht. Het helpt niet nu te stoppen met investeren in de gaming-industrie. Dat cluster moet juist op een hoger niveau gefaciliteerd worden. Bedrijfsverzamelgebouwen zoals het Centrum voor Ondernemerschap en Innovatie bij de Universiteit is een project waarbij starters en doorstarters op de arbeidsmarkt concreet worden geholpen. De doorstarters hebben het vaak erg moeilijk en worden vaak in regelingen vergeten. Het businesspark op de campus moet worden uitgebreid om doorstarters uit het Centrum voor Ondernemerschap en Innovatie van een reële doorstartmogelijkheid te voorzien.

Duurzaamheid is voorts van groot belang. Vier jaar geleden was dat cluster overigens op geen enkele manier in beeld. Duurzaamheid is nu een sleutelactiviteit geworden. De provincie zou een Bedrijfsverzamelgebouw kunnen inrichten, specifiek voor starters op het gebied van duurzaamheid. Zij hebben beperkte laboratoriumsamenwerkingsfaciliteiten nodig en het gaat om relatief makkelijk te realiseren voorzieningen, waarbij de provincie een sleutelrol kan spelen. Ook kan de provincie zorgen voor vermindering of afschaffing van opcenten op motorvoertuigen die op schone stroom rijden; hier is zelfs een landelijke regeling voor. Dat geldt ook voor ontwerpen in de sfeer van "cradle tot cradle" of duurzaam ontwerpen. Ook op dat gebied kan de provincie alles in het werk zetten om bestaande kosten te reduceren. Dat geldt ook voor procedures en vergunningverlening. In de afgelopen vier jaar is hem gebleken dat bestuurlijk en ambtelijk een juridisch maximale termijn als een doel wordt gezien en niet als een limiet. De provincie kan de regel instellen dat vanaf nu gestreefd moet worden naar de helft van de juridische termijn als afhandelingsdoelstellingstermijn. Dat zal daadwerkelijk versnelling van procedures tot gevolg hebben. Deze regio heeft nog een voorsprong als het gaat om innovatie en dienstverlening, vooral alles wat gebonden is aan de combinatie van traditionele diensten en IT-toepassingen. Dat vraagt wel om een toekomstbestendige infrastructuur. Een partitieel glasvezelnet in deze regio werkt niet terwijl een volledig glasvezelnet wel zal werken.

Bijzondere faciliteiten in de sfeer van opleiding en dienstverlening kunnen ook helpen, nl. het concentreren van opleidingen op het gebied van innovatie van dienstverlening bij zowel de Hoge School als bij de Universiteit. Een en ander zal niet van de grond komen wanneer die nieuwe opleidingen uitsluitend afhankelijk zijn van de initiatieven van de instellingen zelf. De TFI zal ook dat moeten stimuleren.

In de nota van de provincie wordt aangekondigd dat er € 18 miljoen zal worden geïnvesteerd in innovatie en bedrijvigheid. Wanneer bij het bedrag van € 18 miljoen alles wordt opgeteld wat de rijksbijdrage is voor Pieken in de Delta en wat uit Europese subsidies geraamd wordt, dan blijft er van de € 18 miljoen een zeer mager bedrag over dat door de provincie en andere overheden in deze regio zelf op de mat wordt gelegd, tenzij het bedrag bedoeld is als puur provinciaal geld “on top of”. Hij vraagt voor versnelling. Wanneer cofinanciering mogelijk is moet dat ook beschikbaar worden gesteld.

De heer Van Ee constateert dat de heer Camps sprak van kennisbundeling, nieuwe initiatieven en doorstart. Hij verwijst naar het gebouw Bloeiendaal. De provincie is al sinds enkele jaren eigenaar van dat gebouw. Wellicht kan dat gebouw beschikbaar worden gesteld aan starters voor twee jaar om ze de gelegenheid te geven initiatieven te ontplooiën in een omgeving die ook in financieel opzicht een start mogelijk maakt. Wellicht dat banken daarin zouden kunnen participeren.

Hij vraagt of de TFI zelf een rol weggelegd ziet in een dergelijk initiatief en zo ja, welke rol dan wel. De heer Camps heeft gemerkt dat, wanneer het gaat om toevallige gebouwfaciliteiten, mensen in de creatieve industrie vooral in een stedelijk milieu willen werken met veel levendigheid. De toevallige aanwezigheid van vierkante meters zal die wens niet weghalen. Wanneer er centrum- of randcentrumfaciliteiten kunnen worden aangeboden, zijn er veel meer mogelijkheden.

De heer Van Ee doelt niet alleen op gamers maar op starters in het algemeen.

De heer Camps laat weten dat het investeren in starters niet helpt maar wel het investeren in infrastructuur. Gamegarden werkt omdat het een beperkte aanvullende faciliteit is op de eigen activiteiten. Zo wordt er iets gepoold beschikbaar gesteld, wat de starter zelf niet kan betalen. Om de innovatie in de regio door te zetten, moeten starters naar een volgende fase worden geholpen en dat betekent een uitbreiding van het cluster. Dat kost geld. De TFI is van mening dat de overheden er zijn voor vraagstukken waar ieder zich mee bezighoudt maar niets aan doet. Dat is het publieke domein en daarin kan de provincie faciliteren.

De heer De Vries wil graag met de heer Camps en de gedeputeerde van gedachten wisselen wat exact wordt verstaan onder de provinciale bijdrage van € 18 miljoen. Hij vraagt concreet hoeveel middelen dan wel zoden aan de dijk zetten, wil de ambitieuze agenda van de TFI gerealiseerd kunnen worden. De heer Camps heeft dat niet exact doorgerekend. Wanneer de provinciale agenda voor de TFI in de komende tijd daadwerkelijk wordt doorgezet, onafhankelijk van rijkssubsidies en Europees geld, dan is er een bijdrage van € 10 miljoen per jaar nodig en dat gedurende tenminste vier jaar.

De heer Bersch vraagt wat de heer Camps bedoelde met een volledig glasvezelnetwerk.

De heer Camps vindt het belangrijk dat het centrumgebied, de campus en de grote concentratie dienstverlening op topniveau met snelle transmissies moeten worden bekabeld en verbonden. Wil Utrecht een internationaal topcentrum voor dienstverlening worden, dan moet afstand vergaderen met kwalitatieve hoogwaardige life-size-beelden volledig gefaciliteerd worden.

2.9 De heer Hogenboom laat namens de NMU het volgende weten. Hij wil met name de urgentie van het onderwerp duurzaamheid onder de aandacht brengen. Er wordt veel gesproken over de economische crisis, echter, men moet niet uit het oog verliezen dat er nog meer crises moeten worden opgelost. Twee jaar geleden was er een voedselcrisis; hoe kan iedereen op langere termijn van voldoende gezond voedsel worden voorzien? Kort geleden deed zich een klimaatcrisis en een energiecrisis voor. De energiecrisis is wat uit het oog verloren door de sterk gedaalde olieprijs. Zodra de economie weer gaat aantrekken, zullen de olieprijsen weer sterk gaan stijgen en dus is het erg belangrijk dat daarvoor oplossingen worden gevonden. Naast de mondiale problemen zijn er ook specifiek Nederlandse problemen die vooral te maken hebben met vergrijzing, toenemende behoefte aan zorg en de kwaliteit van het onderwijs. Hij

wil de economische crisis daarmee niet relativëren. Wel wil hij de stelling poneren dat de economische impuls zo moet worden gericht dat daarmee ook andere crises kunnen worden opgelost. Dat is mogelijk door middel van investeringen in sectoren die op langere termijn kansrijk zijn, bijdragen aan de economie en aan duurzame welvaart. Geïnvesteed moet worden in projecten die een koppeling leggen tussen economie en werkgelegenheid op de korte termijn, met een positief resultaat voor de lange termijn. Dat levert een blijvend rendement op in de vorm van werkgelegenheid, scholing en opleiding in de zorg. Zo worden ook sectoren gestimuleerd die op langere termijn kansrijk zijn als exportproduct. Utrecht heeft organisaties die zich willen profileren op het gebied van duurzame energie. Utrecht heeft zelfs het grootste Nederlandse bedrijf (E-concern) op het gebied van duurzame energieopwekking. De aanwezige kennis moet verder worden ontwikkeld en de capaciteit moet worden uitgebouwd zodat er een voorsprong kan worden gecreëerd ten opzichte van landen waar Nederland nu nog een achterstand heeft. Het gaat dan ook om maatregelen op landelijk niveau. Duitsland heeft een goede stimuleringsregeling in het leven geroepen voor zonne-energie. Dat heeft geleid tot 250.000 arbeidsplaatsen. De provincie kan dergelijke maatregelen ook op landelijk niveau onder de aandacht brengen. De provincie kan ook inzetten op het stimuleren van duurzame energieopwekking in de regio, mogelijk in samenwerking met E-concern, andere kennisinstituten, woningcorporaties en Bouwend Nederland.

Investeren in goed OV is noodzakelijk, zoals ook door de Rabobank werd bepleit. Spreker noemt ook het belang van investeren in duurzame, biologische landbouw. Dat kan ook veel werkgelegenheid genereren. Het investeren in gebiedsinrichting wil hij ook onder de aandacht brengen. De provincie doet al veel in het kader van ILG maar versnelling daarvan kan op korte termijn veel werkgelegenheid opleveren bij groene aannemers evenals gebiedsinrichting, het inrichten van natuurgebieden, waterbeheer, ontwikkelen van watergangen. Ook is er veel werk te verzetten in recreatieve voorzieningen en dat leidt ook tot een impuls in de recreatieve economie in Utrecht.

Aandacht vraagt hij voor de woningbouw in stedelijk gebied. Er is nu sprake van een adempauze en dat betekent dat extra menskracht en energie voor de binnenstedelijke projecten nu van zelf vrijkomen omdat projectontwikkelaars minder vaart kunnen maken met de uitleglocaties.

Hij pleit ervoor het oplossen van de economische crisis te koppelen aan het oplossen van andere grote problemen in de provincie Utrecht. Dat past bij het streven van het college van GS naar duurzaamheid en kwaliteit zoals vastgelegd in het coalitieprogramma.

De voorzitter stelt vast dat er geen vragen zijn voor de heer Hogenboom.

Hij dankt de sprekers voor hun belangrijke bijdragen en overhandigt hen als dank daarvoor namens de provincie een kleine attentie.

3. Concept-Versnellingsagenda

Mevrouw Doornenbal verneemt graag van GS hoe de provincie er nu financieel voor staat, ook in relatie tot de verwachtingen die het rijk nog heeft van de provincies. De versnellingsagenda mag niet teveel vooruit worden geschoven, gezien de huidige problemen. De vraag is hoe trechtering van voorstellen kan plaatsvinden, zodanig, dat er een gedegen statenvoorstel tot stand kan komen met keuzemogelijkheden voor PS. De fractievoorzitters willen van mevrouw Raven graag actuele informatie ontvangen, naar aanleiding van haar bezoek aan de staatssecretaris vandaag.

De heer Bisschop wil vandaag bespreken hoe met de resultaten van de sprekers wordt omgegaan.

De heer Van Lunteren is ervan uitgegaan dat PS vandaag de gelegenheid zouden krijgen om vanuit de fracties visies aan het college van GS mee te geven, met medeneming van de inbreng van sprekers, wat vervolgens dan weer terugkomt naar PS.

De voorzitter stelt voor iedere fractie de gelegenheid te bieden kort zijn visie weer te geven, waardoor de procedure om tot een definitief voorstel te komen beter tot zijn recht komt. Eerst geeft hij mevrouw Raven het woord.

Mevrouw Raven deelt mede dat zij tezamen met de heer Ekkers en collega's van de provincie Zuid-Holland hedenmiddag overleg heeft gehad met staatssecretaris van Binnenlandse Zaken Bijleveld. Het volgende werd besproken:

1. Wat doen provincies aan de economische crisis?
2. Wat kan de rijksoverheid volgens provincies het beste doen om de gevolgen van de economische crisis te verlichten?
3. Informatie over de Raad voor de Financiële verhoudingen.

De Raad voor de Financiële verhoudingen heeft van het rijk de opdracht gekregen om het provinciefonds te herzien. De provincies krijgen inkomsten op basis van de motorrijtuigenbelasting, het provinciefonds en de eigen middelen (rente en dividend). Het provinciefonds is uit vele parameters samengesteld. Eén daarvan heeft betrekking op de eigen middelen van de provincie. Een aantal provincies was van plan aandelen te verkopen waardoor hun financiën wel zeer sterk zouden gaan stijgen. In de periode daarna ontstond er een economische crisis. Inmiddels deden geruchten de ronde dat de Raad voor de Financiële verhoudingen maatregelen zou nemen met ingrijpende gevolgen voor het provinciefonds ("een greep in de kas zou doen"). De staatssecretaris heeft laten weten dat de opdracht aan de Raad voor de Financiële verhoudingen reeds was uitgegaan, voordat er sprake was van een financiële crisis en voordat er sprake was van verkoop van aandelen door provincies. De Raad voor de Financiële Verhoudingen moet wel aandacht besteden aan het eigen vermogen van provincies in relatie tot hun wettelijke taken en autonome taken.

Het advies van de Raad voor de Financiële Verhoudingen wordt op 19 maart openbaar. Alle PS-leden worden op die dag uitgenodigd voor een middagbijeenkomst in Paushuize om kennis te nemen van de toelichting op het advies van de Raad.

De provincie gaat in relatie tot het provinciefonds trap "op trap af". Wanneer de inkomsten van het rijk groter worden, worden de inkomsten van provincies en gemeenten ook groter. Worden de inkomsten van het rijk lager, dan geldt dat ook voor provincies en gemeenten. Mogelijk moet het rijk € 20 miljard gaan bezuinigen en dat zal wel gevolgen hebben voor de inkomsten van provincies en gemeenten. Dat gaat dan voor de provincie Utrecht om een bedrag van € 10 tot 15 miljoen per jaar. Utrecht en Zuid-Holland hebben in het gesprek aangegeven dat het niet zo kan zijn dat, nu er in provincies allerlei initiatieven worden genomen met dekkingsvoorstellen om de economische crisis te lijf te gaan, de overheid naderhand "een greep in de kas zou doen". De staatssecretaris liet weten dat dit beslist niet het geval zal zijn.

De heer Ruijs begrijpt dat het kabinet bezig is met onorthodoxe maatregelen. Hij acht de kans uiterst groot dat ook het rijk zich realiseert dat provincies over grote geldsommen beschikken en dat die door het rijk alsnog worden opgeëist.

Mevrouw Raven geeft aan dat die dreigende mogelijkheid in het gesprek met de staatssecretaris niet is besproken, terwijl de provincies daar wel een vraag over hebben gesteld.

De voorzitter geeft fracties de gelegenheid te reageren op de Concept-Versnellingsagenda.

De heer Van Lunteren merkt op dat vele opmerkingen die reeds de revue zijn gepasseerd door de VVD worden gedeeld. De VVD heeft vooral gekeken naar de kaders waaraan de voorstellen zijn getoetst.

Voor de VVD staat vast dat, wanneer tot stimuleringsmaatregelen wordt overgegaan, deze binnen het bedrag van €418 miljoen moeten blijven. De maatregelen mogen niet leiden tot verhoging van de provinciale opcenten. Stimuleringsmaatregelen, bv. op het gebied van duurzaamheid, moeten ten goede komen aan de Utrechtse economie en het Utrechtse bedrijfsleven; dergelijke maatregelen moeten ook passen bij de provinciale overheid. Dubbelingen moeten worden voorkomen tussen rijk en provincie. Eventuele maatregelen van het rijk kunnen wel door de provincie worden opgeplust maar dat heeft niet de voorkeur van de VVD.

Uit de voorstellen komt naar voren dat “het geld moet gaan rollen”; feitelijk is dat het basisprincipe van de voorstellen. O.a. moeten partijen ervoor zorgen dat facturen op tijd worden betaald. Dat kan de provincie direct gaan doen; daarmee wordt ook het goede voorbeeld gegeven.

Wellicht moet de provincie zich in het cultuurprogramma, voor wat betreft versnellen en vertragen, in de komende periode meer op het cultureel erfgoed gaan richten dan op de kleinkunst. De VVD pleit voor het ontwikkelen van een waarborgstelling, bij voorkeur in gezamenlijkheid met andere provincies en dat op rijksniveau tot uitvoering te laten brengen.

Voorts is het van groot belang dat alle subsidieregelingen heel duidelijk naar de Utrechtse bevolking en bedrijven worden gecommuniceerd; dit moet proactief worden opgepakt. In het kader van de werkgelegenheid kan ondersteuning worden geboden aan bedrijven bij het opstellen van personeelsadvertenties voor de werving van personeel.

In dit kader is het voorts wel van belang de kerntakendiscussie als provincie helder voor ogen te blijven houden.

Mevrouw Doornenbal verwijst naar de inbreng van sprekers hedenavond. Duidelijk is dat de bouwsector moet worden gestimuleerd maar daar moet het niet bij blijven. Ook moet er oog zijn voor het cultureel erfgoed, het stimuleren van recreatie en de aanpak van jeugdwerkloosheid met name het stimuleren van stageplaatsen. Al die opmerkingen die daarover zijn gemaakt wil haar fractie van harte onderschrijven. De versnellingsagenda moet ook in het licht van die voorstellen worden beoordeeld.

Mevrouw Van 't Hooft geeft aan dat haar fractie de versnellingsagenda vooral zal beoordelen in relatie tot het creëren van werkgelegenheid. Hoe kan worden voorkomen dat juist jongeren aan de kant komen te staan en hoe kan worden bewerkstelligd dat de scholing van jongeren doorgaat en dat er perspectief is op een baan? Voorts pleit zij voor nog meer inzicht in getallen en gegevens om de grote problemen in de provincie duidelijk en feitelijk inzichtelijk te maken.

De heer Nugteren spreekt zijn waardering uit voor de inbreng van de sprekers. Hij brengt het volgende naar voren:

- In alle omstandigheden moet er oog blijven voor de lange termijn. Het is overigens niet onwaarschijnlijk dat de provinciale opcenten zullen dalen, omdat er minder auto's zullen gaan rijden.
- Eerst moeten de plannen van het rijk worden afgewacht, juist om dubbelingen te voorkomen. Wel kan de provincie het beleid versterken en accenten leggen.
- Financiering moet zoveel mogelijk rechtstreeks bij de gebruikers/opdrachtgevers terecht komen; er moeten zo min mogelijk tusseninstanties in het leven worden geroepen.
- Veel is gesproken over het profiel, o.a. het economische profiel, van de provincie Utrecht. De dienstverlening is sterk in deze provincie vertegenwoordigd maar de regionale verschillen mogen niet uit het oog worden verloren. De vele kleine bedrijven horen ook thuis in het profiel van deze provincie; daarmee moet ook rekening worden gehouden.
- Naar aanleiding van de opmerking van de heer Van Lunteren, vraagt hij wat wordt bedoeld met “versnellen én vertragen”. Het cultureel erfgoed vraagt z.i. niet meer arbeid dan de podiumkunst; juist dat laatste is vrij arbeidsintensief.

- Criteria voor verdere inzet zijn; duurzaam en groen. De opzet van het college van GS is, als start, in vele opzichten bevredigend.
- Aandacht moet er ook zijn voor kleinere innovatieve bedrijven die het nu erg moeilijk kunnen krijgen.
- Ook moet er oog zijn voor investeren in vakmanschap, stageplaatsen en opleidingsplaatsen voor jongeren en voor ouderen die gaan omscholen. Juist voor het MKB kan er op dat terrein door de provincie veel gedaan worden.
- In alle omstandigheden wil GroenLinks aandacht blijven vragen voor de chronisch zieken en gehandicapten; zij dreigen het eerst de dupe te worden van de huidige situatie.

De heer Bisschop heeft waardering voor de compacte concept Versnellingsagenda. Het merendeel van de gelden is al gereserveerd in de periode tot 2011. Overwegend worden deze gelden nu naar voren gehaald. Dat is een goede korte termijn oplossing en moet ook zeker worden gedaan. Echter, wel moet er zicht komen op de periode daarna. Wat gaat er over twee jaar gebeuren nadat de projecten zijn uitgevoerd? De vraag of er dan nog een crisis is, is in dat kader niet interessant. Het gaat erom dat er in een follow-up wordt voorzien. Aan het eind van deze statenperiode moet er een plan zijn voor het vervolg. Wanneer gelden nu naar voren worden gehaald om een extra impuls aan de economie te geven, moet worden voorkomen dat men over een jaar met lege handen staat. Hij vraagt nadrukkelijk aandacht voor deze kwestie.

Spreeker heeft grote waardering voor de inbreng en de vele suggesties van de sprekers. Er is veel meer over tafel gegaan dan in de concept Versnellingsagenda naar voren komt. Hij pleit ervoor alle suggesties te inventariseren en in de herziene editie van de Versnellingsagenda door GS te laten wegen en te becommentariëren of deze al dan niet bruikbaar zijn.

Kijkend naar de criteria, is vooral het stimuleren en behoud van werkgelegenheid van groot belang. Ook moet er veel oog zijn voor duurzaamheid; die investering betaalt zich in de toekomst op relatief korte termijn terug.

Hij sluit zich graag aan bij de suggestie van de heer Van Lunteren om bij de projecten vooral aandacht te besteden aan het gebouwde cultureel erfgoed. Dat is arbeidsintensief en voldoet aan de eisen van duurzaamheid en werkgelegenheid.

De heer Roos uit zijn waardering voor de concept Versnellingsagenda. Hij heeft drie verrijkingen en één aandachtspunt op de Versnellingsagenda:

- onderhoud en renovatie van cultureel erfgoed
- aandacht voor landschapsontwikkeling. Hij memoreert dat het Amsterdamse Bos in de dertiger jaren in een vergelijkbare situatie tot stand is gekomen.
- de huidige situatie vormt een uitdaging om het openbaar vervoer te gaan intensiveren.

Als aandachtspunt wil Mooi Utrecht meegeven in hoeverre een lobby bij Europa nog kan bijdragen om deze regio, zo deze noodlijdend zou worden, extra injecties te geven, mede gelet op het feit dat Nederland en Utrecht doorvoerregio's zijn.

Mevrouw Bodewitz vindt het een goede zaak dat de kredietcrisis vanuit veel invalshoeken is belicht. Zij vindt het opvallend dat de NMU ook aandacht vroeg voor het oplossen van andere crises (voor wat betreft klimaat, energie, voedsel en de kredietcrisis). Haar fractie vindt het belangrijk duurzaamheid als uitgangspunt te hanteren voor alle provinciale investeringen. Hoe meer doelen er met de investeringen gediend kunnen worden, hoe beter. Dus inzet voor gecombineerde doelen heeft de voorkeur van de PvdD. Haar fractie is voorstander van het programma Energiek Utrecht. Ook voor de life-science sector moet er oog blijven voor duurzaamheid, zoals bij dierproefgebruik.

Meerdere sprekers hebben verzocht om een snellere afhandeling van vergunningen. Echter, een snellere vergunningsafhandeling mag niet ten koste gaan van de zorgvuldigheid. Daar vraagt zij wel aandacht voor.

De Ondernemingsraad van de provincie heeft een brief naar PS gezonden die haar zeer aansprak. De OR vraagt nogmaals aandacht voor renovatie van de sterren. Zij verzoekt op korte termijn te onderzoeken wat dienaangaande de financiële mogelijkheden zijn.

Sprake is er van groeiende leegstand in kantoren en bedrijfsgebouwen. Het is van groot belang dat de provincie ook op dit punt blijft sturen. Zo mag er niet méér worden bijgebouwd.

Spreekers hebben punten genoemd, die ook door haar fractie positief worden beoordeeld:

- Stimuleringsregeling energiezuinige maatregelen.
- Het richten van aandacht op bedrijven die zich met duurzaamheid bezighouden.
- Het inrichten van een bedrijfsverzamelgebouw en het stimuleren van cradle tot cradle ontwikkelingen en het opzetten van opleidingen gericht op innovatie.
- Het investeringen in biologische landbouw waarmee tevens de voedselcrisis kan worden bestreden.
- Projecten organiseren om jongeren in technische beroepen op te leiden.
- Meer aandacht voor mobiliteitscentra.

De heer De Vries is wat verbaasd over de inbreng van VNO-NCW en MKB Midden Nederland in relatie tot het regionale protectionisme. Van dergelijke organisaties mag een bredere blik worden verwacht waar het gaat om de werking in de Europese Unie. De gedachten van VNO-NCW en MKB Midden Nederland moeten wat D66 betreft geen navolging krijgen. De insteek van de heer Camps van de TFI is veel verstandiger en naar het oordeel van D66 reëler. Voorts laat hij het volgende weten:

- De provincie moet sterk inzetten op samenwerking met anderen, bv. rijksoverheid, gemeenten, Kamers van Koophandel. De provincie moet niet alles zelf willen doen. Juist in samenwerking wordt versterking en versnelling mogelijk.
- De rol van de provincie als cofinancierder moet nadrukkelijk aandacht krijgen. Zo wordt duidelijk dat de provincie aanvullend is op middelen waardoor versterking van de samenwerking kan uitgaan.
- Duurzaamheid is een belangrijke kernwaarde. De NMU hield daarover een duidelijk betoog wat D66 aansprak. Deze crisis is een uitgelezen kans tot ombuiging naar een voorsprong op het gebied van duurzaamheid.

Voornoemde drie componenten moeten volgens D66 in alle provinciale plannen en ideeën een plek krijgen.

Voorts wordt melding gemaakt van een Platform Versnellingsagenda. Dat platform lijkt naast de SER Utrecht te gaan staan, echter, wat is dan nog de toegevoegde waarde van de SER Utrecht; moet de SER Utrecht eventueel vervangen worden door het nieuwe Platform met daarin een plek voor de SER Utrecht? Die vraag dient duidelijk beantwoord te worden.

De herstructurering van bedrijventerreinen is een ander voorbeeld van hetgeen door samenwerking mogelijk wordt, ook met de Kamer van Koophandel, ook met initiatieven gericht op starters. In die synergie dient de provincie een rol te vinden. Wel moet de provincie weten waarin zijn beperkingen liggen.

De heer Bersch heeft deze expertmeeting zeer gewaardeerd. Hij oppert het idee om na verloop van tijd wederom een dergelijke meeting te organiseren om na te gaan hoe het er in Utrecht bij staat en of het beleid voor ondersteuning van de economie moet worden aangepast. De huidige situatie dwingt ook de provincie tot het verzetten van de bakens. Dat leidt er wellicht toe dat het tot nog toe gevoerde economische beleid moet worden heroverwogen, omdat eerdere besluiten niet meer effectief zijn. Als voorbeeld noemt hij de acquisitie van bedrijven, het zakelijk toerisme stimuleren, de regiopromotie. Passend in het verzetten van bakens, past een duurzame economie. Belangrijk is een duurzame financiële sector, dit in contrast met het snelle geld.

Aandacht vraagt hij voor innovatie, juist in combinatie met duurzame industrie. Hij pleit voorts voor een provinciale rol in scholing van jongeren, ZZP-ers en omscholing naar kansrijke banen, bv. in de zorg en in het onderwijs.

Belangrijk is de provinciale rol om tempo te houden in de bouw van woningen, gelet op de grote behoefte aan woningen, vooral aan sociale huurwoningen. Wat hem betreft wordt daar vol op in gezet. Ten aanzien van de verdere aanpak, stelt hij voor de voorstellen, waarvoor brede instemming bestaat, te accorderen in de volgende PS-vergadering zodat men daarmee verder kan. Daarnaast is het zinvol alle voorstellen die in deze vergadering zijn gedaan, te inventariseren en een en ander, na de volgende PS-vergadering, verder uit te werken.

Hij ondersteunt het voorstel van de heer Bisschop om GS alle voorstellen die de revue zijn gepasseerd te laten becommentariëren, zodat deze op de juiste merites kunnen worden beoordeeld.

De heer Van Kranenburg is benieuwd of er op korte termijn zgn. no-regret-maatregelen kunnen worden benoemd. Zijn fractie kan instemmen met de notitie van het college van GS. De duurzame elementen spreken zijn fractie zeer aan, bv. Energiek Utrecht en het voorkomen van jeugdwerkloosheid. Wel is zijn vraag hoe de kerntakendiscussie en de provinciale doelen zich tot die vraagstukken verhouden. Het is verleidelijk om nu sympathieke plannen op te pakken maar de vraag is of deze ook op de langere termijn leiden tot de doelen die de provincie zich gesteld heeft. Hij heeft de inbreng van sprekers hedenavond zeer gewaardeerd. Het is opvallend dat er meermalen is gevraagd om een verbindende, regisserende en organiserende rol van de provincie. Dat hoeft niet altijd met financiële middelen gepaard te gaan. Wat hem betreft moet dit nadrukkelijk worden betrokken bij de toekomstige rol van de provincie.

De heer Ekkers memoreert dat de Staatssecretaris met name benieuwd was naar de aanpak van de provincies. Wanneer zou blijken dat provincies niets zouden doen, dan acht hij de kans groter dat er naar de gelden van provincies wordt gekeken. De provincies werden gevraagd suggesties aan het rijk voor te leggen om de effecten van de economische crisis tegen te gaan. Spreker heeft benadrukt dat het de taak van het rijk is om banken duidelijk te maken dat zij ook een verantwoordelijkheid hebben richting MKB. Ook heeft hij benadrukt dat alle overheden rekeningen tijdig moeten betalen; veel ondernemers worden met liquide problemen geconfronteerd omdat het rijk een langzame betaler is. Spreker is blij verrast door de vele deskundigen hedenavond en de vele suggesties die naar voren zijn gekomen. Overigens heeft hij verschillende sprekers reeds in het voortraject gesproken. De vraag is nu hoe daarmee wordt omgegaan. Er zijn wat hem betreft twee mogelijkheden en het is aan PS daarover te besluiten:

1. GS gaan op grond van de opmerkingen van PS en van de deskundigen, de eerste notitie aanpassen en leggen deze vervolgens ter bespreking voor in de volgende PS-vergadering.
2. Een andere mogelijkheid is om als GS en PS eerst een brainstormende bijeenkomst te houden over de vraag: hoe verder. Wel is het belangrijk eerst de voorstellen van het rijk over de provinciale financiën af te wachten. Over ca. tien dagen zal dat bekend zijn.

De voorzitter verzoekt de fractievoorzitters te reageren op de vraag van de heer Ekkers.

De heer Bos vindt het belangrijk eerst de plannen van het rijk af te wachten. De woordvoerders hebben reeds op 20 maart een overleg gepland. Dat zou een moment kunnen zijn om vast te stellen of er een notitie kan worden opgesteld met voorstellen waarover de fracties het eens zijn, en met voorstellen waarover nog nadere discussie nodig is.

De heer Van Lunteren vindt het van belang dat het proces zorgvuldig wordt doorlopen. Hij gaat ermee akkoord om voor 20 maart een principe-afspraken te maken, conform het voorstel van de heer Bos, echter, wanneer de benodigde informatie nog niet voorhanden is, dan moet die afspraak worden verzet.

De heer De Vries sluit zich hierbij aan, maar wil ervoor waken dat er op 20 maart discussie over de verschillende onderdelen gaat plaatsvinden. Wat hem betreft is het overleg vooral ter afstemming bedoeld. Wanneer 23 maart niet haalbaar is, omdat informatie later beschikbaar komt, dan is er nog een uitwijkmogelijkheid naar 15 april.

De heer Bisschop sluit zich daarbij aan. Graag verneemt hij op 20 maart de afwegingen van GS ten aanzien van de gedane suggesties omdat dit de gedachtewisseling kan bespoedigen.

De heer Van Kranenburg vindt het uitstellen van de statendiscussie naar 15 april eveneens een optie, wanneer de benodigde informatie op 20 maart niet voorhanden is. Hij pleit voor een kwalitatief hoogwaardige discussie met behulp van de juiste informatie.

Mevrouw Doornenbal laat weten dat ook voor het CDA geldt dat zorgvuldigheid belangrijker is dan snelheid. Op 20 maart kan de procedure worden doorgenomen en inderdaad is er een uitwijkmogelijkheid voor PS naar de april-vergadering.

De heer Ekkers weet niet of GS al op 20 maart kan reageren op de voorstellen en suggesties die in deze vergadering naar voren zijn gebracht. Hij kan dat niet definitief toezeggen. Het rapport over de financiële verhoudingen zal op 19 maart gepubliceerd worden. Het is de vraag of PS op 20 maart al van de inhoud hebben kennisgenomen, zodanig, dat daar conclusies aan kunnen worden verbonden. Hij vindt 20 maart dan ook wat aan de vroege kant.

De heer Van Kranenburg stelt het op prijs dat PS, na afloop van de GS-vergadering van 17 maart a.s., via de griffie een signaal krijgen van de stand van zaken en een voorstel voor de verdere aanpak. Aldus wordt besloten.

De heer Ekkers zal na de GS-vergadering nagaan of er voldoende informatie voorhanden is. De conclusies uit het rapport over de financiële verhoudingen zullen op 20 maart aan PS worden medegedeeld.

4. Herverdeling Provinciefonds

Dit punt is reeds eerder aan de orde geweest.

5. Rondvraag

Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

6. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.